

[TO UNIONISTS ON THE 35TH ANNIVERSARY OF EQUAL RIGHTS]

TO FEMALE MEMBERS OF THE POLISH NATIONAL ALLIANCE
ON THE 35TH ANNIVERSARY OF EQUAL RIGHTS

Oh, Twentieth Century! The time of equal rights
Of Female Members of the Alliance, which were granted to us
When equal rights were given to women –
Their untiring work full of ideals;
They bring glory and growth to the Alliance,
They build up the fortress of Polishness in America!

Here under the flag of their adopted homeland,
Polish Women are active in society,
Here their old scars have healed –
Here they have worked, to see Poland rise
In victory! – For Her rebirth,
Polish Women are famous for their devotion!

Today's Woman in the progress of science,
Reaches the greatest heights with her knowledge,
In every domain of culture and the arts...
And reaches the summits of inventions;
Even if she hurts her white hand in the toils of work,
She has overcome superstition and deceit!

Today's Woman is not afraid of work –
She shines like a star with her enlightened mind...
And she will also comfort pain and sadness with love –
At that time she is charming-feminine,
When by doing good, like an angel on earth,
She comforts and supports [her loved ones] with her own hands.

Polish Women, brave Members of the Alliance,
Always understand the power of the Alliance,
And as long as a drop of Polish blood flows in us,
We will always build up the Polish National Alliance...
And in the unshaken faith of this ideal,
Let us raise our daughters and sons as Scouts!

Oh, Polish Mothers! That is our duty,
To feed our beloved children with their mother tongue,
Let the Alliance serve as Mother-Poland for them,
Let the young birds not fly away amid foreigners,
But live and work together with us in the Alliance,
Let them love and respect their heritage!

So, Female Members of the Alliance, born of Polish blood,
Let us build up power through our children,
Let us not lack noble impulses,
And let our legacy be the golden chronicle of our deeds;
So Sisters, let us harmoniously link our hands in work,
When the star of equal rights shines for us!

*By Bronisława Wolnik, 1935
President of Group 2566 of the Polish National Alliance
Chicago, Illinois
Translated by Joanna Radwańska-Williams, 2025*

ZWIĄZKOWCZYNIOM NA 35-LECIE RÓWNOUPRAWNIENIA

Dwudziesty Wieku! Równouprawnienia
Kobiet Związkowczyń, którem nam przyznano
Prawo równości gdy kobietom dano –
Idei pracę pełną, bez wytchnienia;
Chlubę i rozwój Związkowi przynoszą,
Twierdzą polskości w Ameryce wznoszą!

Tu pod sztandarem przybranej ojczyzny,
Kobiety-Polki czynne w społeczeństwie,
Tutaj kojono swoje dawne blizny –
Tu pracowały, ażeby w zwycięstwie
Polska powstała! – Do Jej odrodzenia,
Kobiety-Polki słyną z poświęcenia!

Kobieta dzisiaj w postępie nauki,
Wiedzą swą sięga do najwyższych szczytów,
W każdej dziedzinie kultury i sztuki...
i wynalazków dosięga błękitów;
Chociaż dłoń białą zrani w pracy trudzie,
Lecz kłam zadała przesądom, obłudzie!

Kobieta dzisiaj pracy się nie boi –
Umysłem światłym jak gwiazda przyświeca...
A ból i smutek miłością ukoi –
Taka jest wtenczas uroczko-kobieca,
Gdy czyniąc dobrze, jak anioł na ziemi,
Pocieszy, wesprze dłońiami własnymi.

Kobiety-Polki, dzielne Związkowczynie,
Potęgę Związku zawsze rozumiały,
Dopóki kropla polskiej krwi w nas płynie,
Wciąż Związek Polski będą budowały...
I w tej idei niezachwianej wierze,
Chowamy córę i syny Harcerze!

O matki – Polki! To nasz obowiązek,
Ojczystą mową karmić dzieci nasze,
Za Macierz-Polskę niech im służy Związek,
Niech nie odlata między obcych ptaszę,
Lecz w Związku z nami żyje i pracuje,
Swe pochodzenie kocha i szanuje!

Więc Związkowczynie krwi polskiej kobiety,
Przez dzieci nasze budujmy potęgę,
Niech nam nie braknie szlachetnej podniety,
Zostawmy czynów naszych złotą księgę;
Więc w pracy zgodnie splećmy Siostry dłonie,
Równości – prawa gdy nam gwiazda płonie!

*Bronisława Wolnik,
Prezeska Gr[upy] 2566 ZNP.
Chicago, Ill[inois].*

ANNOTATIONS

ZWIĄZKOWCZYNIOM NA 35-LECIE RÓWNOUPRAWNIENIA:

TO FEMALE MEMBERS OF THE POLISH NATIONAL ALLIANCE
ON THE 35TH ANNIVERSARY OF EQUAL RIGHTS.

The feminine noun **związkowczyńi** (here in the dative plural case **związkowczyniom**) specifically means 'female members of the union' (from **związek** 'union'); a male member would be referred to by the masculine noun **związkowiec**. As the dedication of the poem makes clear, the union referred to here is the Polish National Alliance (**Związek Narodowy Polski**), PNA – ZNP, in which the poet was active as the president of a local chapter. See [Polish National Alliance - Wikipedia](#) , [Home - Polish National Alliance](#)

Dwudziesty Wieku! **Równouprawnienia**
Kobiet Związkowczyń, którem nam przyznano
Prawo równości gdy kobietom dano –
Idei pracę pełną, bez wytchnienia;
Chlubę i rozwój Związkowi przynoszą,
Twierdzą polskość w Ameryce wznoszą!

Równouprawnienia

Kobiet Związkowczyń, którem nam przyznano

Prawo równości gdy kobietom dano: Literally, 'Of equal rights/ Of Women Unionists, with which to us was granted /The right of equality when it was given to women.' Here, **którem**, as the instrumental singular case of the neuter relative pronoun **które** 'which' (masculine **który**), is an archaic form; in contemporary Polish it is **którym**.

Idei pracę pełną, bez wytchnienia: Literally, 'The work full of ideal(s), without rest'.

Tu **pod sztandarem** przybranej ojczyzny,
Kobiety-Polki czynne w społeczeństwie,
Tutaj kojono swoje dawne blizny –
Tu pracowały, ażeby w zwycięstwie
Polska powstała! – Do Jej odrodzenia,
Kobiety-Polki słyną z poświęcenia!

pod sztandarem: Literally, 'under the banner'.

Tutaj kojono swoje dawne blizny: Literally, 'Here their own past scars were being healed'.

Kobieta dzisiaj w postępie nauki,
Wiedzą swą sięga do najwyższych szczytów,
W każdej dziedzinie kultury i sztuki...
i wynalazków dosięga błękitów;
Chociaż dłoń białą zrani w pracy trudzie,

Lecz kłam zadała przesądom, obłudzie!

i wynalazków dosięga błękitów: Literally, 'and reaches the blue skies of inventions'. The masculine noun ***błękit*** (here in the genitive plural case ***błękitów***) is the root of the masculine adjective ***błękitny*** 'sky blue'. It means 'blueness', as in blue sky; in this context, heights (of achievement).

Lecz kłam zadała przesądom, obłudzie: Literally, '[She] has given the lie to superstitions, deceit', i.e., proven them wrong.

Kobieta dzisiaj pracy się nie boi –
Umysłem światłym jak gwiazda przyświeca...
A ból i smutek miłością ukoj –
Taka jest wtenczas uroczko-kobieca,
Gdy czyniąc dobrze, jak anioł na ziemi,
Pocieszy, wesprze dłońami własnymi.

Taka jest wtenczas uroczko-kobieca,
Gdy czyniąc dobrze, jak anioł na ziemi,
Pocieszy, wesprze dłońami własnymi: 'At that time she is charming-feminine,
When by doing good, like an angel on earth,
She comforts and supports [her loved ones] with her own hands'. The poet, even while being a feminist supporter of equal rights, expresses her support for a woman's traditional role of providing love and empathy, especially within the context of her family.

Kobiety-Polki, dzielne Związkowczynie,
Potęgę Związku zawsze rozumiały,
Dopóki kropla polskiej krwi w nas płynie,
Wciąż Związek Polski będą budowały...
I w tej idei niezachwianej wierze,
Chowamy córy i syny Harcerze!

Wciąż Związek Polski będą budowały: Literally, 'They will always be building the Polish Union'.

Chowamy córy i syny Harcerze: 'We raise [our] daughters and sons [as] Scouts'. The Polish Scouting Organization (***Związek Harcerstwa Polskiego***) has been a historically and culturally significant organization in cultivating the virtues of Polish patriotism. See [PSO USA](#)

O matki – Polki! To nasz obowiązek,
Ojczystą mową karmić dziatki nasze,
Za Macierz-Polskę niech im służy Związek,
Niech nie odlata między obcych ptaszę,
Lecz w Związku z nami żyje i pracuje,
Swe pochodzenie kocha i szanuje!

O matki – Polki! Literally, ‘Oh mothers – Polish women!’

Za Macierz-Polskę niech im służy Związek,

Niech nie odlata między obcych ptaszę: ‘Let the Alliance serve as Mother-Poland for them, Let the young bird not fly away amid foreigners.’ The poet expresses the wish that young Polish Americans preserve their Polish cultural heritage. The 3rd person singular form of the verb **odlata** ‘flies away’ is not standard; the contemporary Polish form is **odlatuje** (infinitive **odlatywać**).

Więc Związkowczynie **krwi polskiej kobiety,**
Przez dzieci nasze budujmy potęgę,
Niech nam nie braknie szlachetnej podniety,
Zostawmy czynów naszych złotą księgę;
Więc w pracy zgodnie splećmy Siostry dłonie,
Równości – prawa gdy nam gwiazda płonie!

krwi polskiej kobiety: Literally, ‘women of Polish blood’.

Niech nam nie braknie szlachetnej podniety,

Zostawmy czynów naszych złotą księgę: Literally, ‘Let us not lack noble impulse, And let us leave behind be the golden book of our deeds’. The feminine noun **księga** (here in the accusative singular case **księgę**) means ‘chronicle, history book’; the usual word for book is **książka** (originally, a derived diminutive from **księgę**).

Równości – prawa gdy nam gwiazda płonie: Literally, ‘When the star of equality – law burns for us’.

Bronisława Wolnik,

Prezeska Gr[upy] 2566 ZNP.

Chicago, Ill[inois]: By Bronisława Wolnik

President of Group 2566 of the Polish National Alliance

Chicago, Illinois

This shows that the poet played a leading role in the Polish-American organization.